

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Αρ. Πρωτ. 5308/31.10.2017

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ**Α Π Ο Φ Α Σ Η
90/2017**

Η Ολομέλεια του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου, συνήλθε σε συνεδρίαση στον συνήθη γι' αυτό τόπο την 10.1.2017 και ώρα 10:00 προκειμένου να συζητήσει επί της κατωτέρω υποθέσεως. Συγκροτήθηκε από τους: Αθανάσιο Κουτρομάνο, πρόεδρο, Ξενοφώντα Μορώνη, αντιπρόεδρο, και τα μέλη Δήμητρα Παπαδοπούλου, Ευαγγελία Μήτρου, Καλλιόπη Διαμαντάκου, Νικόλαο Κιάο, Βασίλειο Καραποστόλη, Γεώργιο Πλειό και Γεώργιο Σαρειδάκη. Χρέη γραμματέως εκτέλεσε η Γαλάνη Στυλιανή, υπάλληλος του ΕΣΡ.

Αντικείμενο της συζήτησης ήταν η ενδεχόμενη παραβίαση της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας από τον τηλεοπτικό σταθμό με διακριτικό τίτλο EPSILON TV, ιδιοκτησίας της εταιρείας με την επωνυμία ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ Α.Ε., βάσει της με αριθ. πρωτοκόλλου 5400/6.7.2015 καταγγελίας του Α. Ρεμούνδου και της με αριθ. πρωτοκόλλου 5410/6.7.2015 καταγγελίας προσώπου ονομαζόμενου «Σοφίας», οι οποίες αφορούσαν τη μετάδοση της εκπομπής με τίτλο «ΤΩΡΑ Ο,ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ» την 4 και 5.7.2015 μεταξύ 05.30 και 09.30. Η πρώτη εξ αυτών καταγγελία έκανε λόγο για «*παράβαση της εκλογικής νομοθεσίας που προβλέπει τη σιγή κάθε πολιτικής εκπομπής επειδή μεταδίδει σε επανάληψη καθαρά πολιτικές και όχι ενημερωτικές εκπομπές*» και η δεύτερη καταγγελία έκανε λόγο για «*προπαγάνδα υπέρ του ΝΑΙ, για τρομοκρατική ψηφοφορία και δημιουργία ενός ολοκληρωτικού κλίματος υπέρ του ΝΑΙ στο δημοψήφισμα*».

Για τον έλεγχο σχηματίστηκε φάκελος με αριθμό 574/14.10.2015, ο οποίος χρεώθηκε στη διοικητική υπάλληλο Κατερίνα Κοντοπούλου και στην ειδική επιστήμονα Όλγα Γαρουφαλιά. Η Διοικητική Υπάλληλος υπέβαλε στο ΕΣΡ την με αριθ. πρωτ. 1373/23.10.2015 έκθεση καταγραφής των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης.

Στη συνέχεια, η Ειδική Επιστήμων υπέβαλε στο ΕΣΡ την με αριθ. πρωτ. 1413/4.11.2015 νομική της εισήγηση.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης, για λογαριασμό της λειτουργούσης τον σταθμό ως άνω εταιρείας παρέστη η πληρεξούσια δικηγόρος της Μαρία Κωστοπούλου, δικηγόρος Αθηνών. Ερωτηθείσα από τον Πρόεδρο, η πληρεξούσια δικηγόρος απάντησε ότι γνωρίζει το περιεχόμενο του φακέλου, έλαβε δε τον λόγο και ανέπτυξε τους ισχυρισμούς της. Ζήτησε στη συνέχεια -και η Ολομέλεια δέχτηκε- να της παρασχεθεί προθεσμία για την κατάθεση εγγράφου υπομνήματος μέχρι και της 17.1.2017 και ώρα 14.00 και η συζήτηση κηρύχθηκε περαιωμένη. Την 17.1.2017 ο σταθμός κατέθεσε στη Γραμματεία το με αριθ. πρωτ. 209/17.1.2017 υπόμνημα. Η ειδική επιστήμονας έλαβε γνώση του υπομνήματος και κατέθεσε την με αριθμό πρωτοκόλλου 135/9.2.2017 πρόσθετη εισήγηση. Η πρόσθετη εισήγηση κοινοποιήθηκε στην πληρεξούσια δικηγόρο της εγκαλούμενης εταιρείας, στην οποία δόθηκε (από τον Πρόεδρο) προθεσμία τριών (3) ημερών από της κοινοποιήσεως για την υποβολή συμπληρωματικού (απαντητικού) υπομνήματος, εάν το έκρινε χρήσιμο. Στο διάστημα αυτό, η πληρεξούσια δικηγόρος υπέβαλε το με αριθ. πρωτ. 1270/15.2.2017 υπόμνημα.

Την 3^η.4.2017 και ώρα 10.00 η Ολομέλεια συνήλθε σε διάσκεψη επί της υποθέσεως, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου. Παρέστησαν τα αυτά ως άνω μέλη της, με απόν το μέλος, Γεώργιο Πλειό. Χρέη γραμματέως εκτέλεσε η Αναστασία Μαραζίδου, υπάλληλος του ΕΣΡ. Η Ολομέλεια, αφού παρακολούθησε την επίμαχη ροή προγράμματος και άκουσε τον Βασίλειο Καραποστόλη εκ των μελών της, που είχε ορισθεί, από τον Πρόεδρο, εισηγητής

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΙΣΕ ΩΣ ΕΞΗΣ

I. Νομικό Μέρος

1. Το ΕΣΡ είναι η αρμόδια κατά το Σύνταγμα Αρχή (άρθρο 15 παρ. 2) για την άσκηση του άμεσου ελέγχου του κράτους επί της ραδιοφωνίας και της τηλεόρασεως. Ο άμεσος έλεγχος του κράτους έχει ως σκοπό, μεταξύ των άλλων, την αντικειμενική και με ίσους όρους μετάδοση των πληροφοριών και των ειδήσεων.

2. Την παραμονή και την ημέρα διενέργειας των δημοψηφισμάτων απαγορεύεται η μετάδοση εκπομπών και μηνυμάτων προδημοψηφισματικού περιεχομένου. Ειδικότερα, η παράγραφος 2 του άρθρου 48 του ΠΔ 26/2012 ορίζει τα εξής: *«Κατά την ημέρα διενέργειας των βουλευτικών εκλογών, των ευρωεκλογών ή των δημοψηφισμάτων, καθώς και την παραμονή αυτής απαγορεύονται οι συγκεντρώσεις και οποιαδήποτε άλλη προεκλογική δραστηριότητα, όπως πραγματοποίηση ομιλιών, ανάρτηση και διανομή αφισών και εντύπων, μετάδοση εκπομπών και μηνυμάτων προεκλογικού περιεχομένου»*. Εξάλλου, η παράγραφος 12 της ΚΥΑ 10930/2015 που αφορούσε τους όρους τηλεοπτικής προβολής των απόψεων για το δημοψήφισμα της 5^{ης} Ιουλίου 2015 όριζε τα εξής: *«Κατά την διάρκεια της προηγούμενης ημέρας, καθώς και κατά την ημέρα διεξαγωγής του δημοψηφίσματος και μέχρι τις 19:00 δεν επιτρέπεται η μετάδοση διαφημιστικών μηνυμάτων και συγκεντρώσεων ή άλλων εκδηλώσεων των Επιτροπών Υποστήριξης ή των κομμάτων με εξαίρεση τις δηλώσεις των επικεφαλής των Επιτροπών Υποστήριξης και των αρχηγών κομμάτων που γίνονται κατά την διάρκεια της δημοψηφισματικής διαδικασίας»*. Η μη τήρηση των παραπάνω υποχρεώσεων που απέρρεαν από την ΚΥΑ 10930/2015 συνιστούσε παραβίαση της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας. Ειδικότερα, η παράγραφος 13 της ΚΥΑ 10930/2015 όριζε τα εξής: *«Το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλέορασης (Ε.Σ.Ρ.) μεριμνά για την τήρηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από την παρούσα απόφαση και μπορεί να ζητά, για τον έλεγχο αυτόν, οποιοδήποτε στοιχείο. Η μη τήρηση των υποχρεώσεων αυτών αποτελεί παραβίαση της νομοθεσίας που διέπει την λειτουργία των ιδιωτικών ραδιοτηλεοπτικών σταθμών, κατά την έννοια των άρθρων 4 και 8 του Ν. 2328/1995 (Α' 159), καθώς και του άρθρου 12 και της παραγράφου 3 του άρθρου 15 του Ν. 2644/1998 (Α' 233), όπως ισχύουν. Ειδικώς, η μη τήρηση των υποχρεώσεων της παραγράφου 11 του παρόντος επισύρει τις κυρώσεις του Ν. 3603/2007, όπως ισχύει. Το Ε.Σ.Ρ. μπορεί, στο πλαίσιο των σχετικών ελεγκτικών αρμοδιοτήτων του, να ζητά από τους ραδιοφωνικούς και τηλεοπτικούς σταθμούς την υποβολή, εντός ευλόγου χρόνου, συγκεκριμένων στοιχείων»*.

3. Από τον συνδυασμό των ως άνω διατάξεων προκύπτει ότι την παραμονή και την ημέρα διενέργειας των δημοψηφισμάτων απαγορεύεται η μετάδοση εκπομπών και μηνυμάτων προδημοψηφισματικού περιεχομένου, καθώς επίσης και συγκεντρώσεων και άλλων εκδηλώσεων των κομμάτων και των επιτροπών υποστήριξης. Εξαιρούνται από την απαγόρευση αυτή οι δηλώσεις των αρχηγών των

κομμάτων και των επικεφαλής των επιτροπών υποστήριξης, καθώς και οι ειδήσεις που αφορούν στα δημοψηφίσματα, όπως είναι και οι δηλώσεις ξένων ηγετών, ιδίως δε ηγετών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η απαγόρευση αφορά σε εκπομπές και μηνύματα προδημοψηφισματικού και μόνο περιεχομένου. Δεν καταλαμβάνει επομένως την προβολή και το σχολιασμό της υπόλοιπης πολιτικής ειδησεογραφίας, έστω και αν αυτή συνιστά ενδεχομένως απόρροια του προεκλογικού κλίματος της περιόδου. Είναι εξάλλου σαφές ότι στόχος της απαγόρευσης είναι να μπορέσει το εκλογικό σώμα να αποφασίσει για την ψήφο του με νηφαλιότητα και ψυχραιμία και να εκφράσει εντέλει την πολιτική του βούληση ανεπηρέαστο από ειδήσεις και σχόλια προδημοψηφισματικού περιεχομένου της τελευταίας στιγμής. Δεδομένου αυτού, εκφεύγουν προφανώς της απαγόρευσης οι κάθε είδους αναφορές σε εκλογικά θέματα καθαρά τεχνικού περιεχομένου που από τη φύση τους είναι πολιτικά ουδέτερα ως προς την επίδραση που έχουν στο κοινό.

4. Τέλος, κατά τα στοιχεία β και ε της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του Ν. 2863/2000, το Ε.Σ.Ρ ελέγχει την τήρηση των όρων που προβλέπονται στην εκάστοτε ισχύουσα ραδιοτηλεοπτική νομοθεσία και επιβάλλει τις από το άρθρο 4 του Ν. 2328/1995 προβλεπόμενες κυρώσεις. Όπως προκύπτει περαιτέρω από το άρθρο 4 παρ. 1 στοιχείο α του Ν. 2328/1995, η ως άνω αρμοδιότητα επιβολής διοικητικών κυρώσεων υφίσταται και για κάθε περίπτωση παραβίασης των νομοθετικών κανόνων που διέπουν έστω και έμμεσα τους ιδιωτικούς τηλεοπτικούς σταθμούς και γενικότερα τη λειτουργία της ραδιοτηλεόρασης.

II. Πραγματικό Μέρος

Από τα έγγραφα του φακέλου, στα οποία περιλαμβάνονται και οι ευρισκόμενοι στο αρχείο του ΕΣΡ ψηφιακοί δίσκοι με την επίμαχη ροή προγράμματος, και τους ισχυρισμούς της εγκαλουμένης (προβληθέντες προφορικώς και εγγράφως), προκύπτουν τα εξής:

A. ΕΚΠΟΜΠΗ «ΤΩΡΑ Ο,ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ» ΤΗΣ 4.7.2015

- Προβλήθηκαν πλάνα από συγκεντρώσεις του ΝΑΙ και του ΟΧΙ από την Αθήνα, τη Θεσσαλονίκη και τη Βέροια, και αποσπάσματα από τους χαιρετισμούς των κ.κ. Τσίπρα και Αλιάγα, συνολικής διάρκειας περίπου 11

λεπτών όσον αφορά τις συγκεντρώσεις του ΟΧΙ και 7,5 λεπτών όσον αφορά τις συγκεντρώσεις του ΝΑΙ.

- Προβλήθηκαν τίτλοι εφημερίδων του διεθνούς και ελληνικού τύπου.
- Διεξήχθη συζήτηση σχετικά με το δημοψήφισμα και διατύπωση των απόψεων δύο καλεσμένων – δημοσιογράφων της εκπομπής για τα πιθανά σενάρια του ΝΑΙ και του ΟΧΙ.
- Προβλήθηκαν λεζάντες που συνόδευαν τα θέματα που παρουσιάστηκαν στην εκπομπή.

B. ΕΚΠΟΜΠΗ «ΤΩΡΑ Ο,ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ» ΤΗΣ 5.7.2015

- Προβλήθηκαν τίτλοι εφημερίδων του διεθνούς και ελληνικού τύπου.
- Προβλήθηκαν λεζάντες που συνόδευαν τα θέματα που παρουσιάστηκαν στην εκπομπή, όπως πού και πώς ψηφίζουμε, τί ώρα θα έχουμε τα πρώτα ασφαλή αποτελέσματα, και άλλα θέματα που αφορούσαν στον τρόπο διεξαγωγής του δημοψηφίσματος.

III. Υπαγωγή

Δεν αποδείχθηκε - κατά την κρίση της Ολομέλειας - ότι κατά τη μετάδοση της εκπομπής «ΤΩΡΑ Ο,ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ» της 5.7.2015, στον συγκεκριμένο σταθμό έλαβε χώραν την ημέρα διεξαγωγής του δημοψηφίσματος της 5ης Ιουλίου 2015 παράνομη προβολή προγράμματος προδημοψηφισματικού περιεχομένου, όπως του αποδόθηκε. Τα θέματα που προβλήθηκαν κατά την ελεγχόμενη εκπομπή (ανάγωση τίτλων ελληνικών και ξένων εφημερίδων και προβολή λεζάντας «ΤΙ ΛΕΝΕ ΟΙ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ ΣΗΜΕΡΑ» που συνόδευε την ανάγωση των τίτλων των εφημερίδων) είχαν μεν πολιτικό περιεχόμενο και αφορούσαν την κατάσταση που είχε διαμορφωθεί ενόψει του δημοψηφίσματος, δεν συνιστούσαν όμως μηνύματα και εκπομπές προδημοψηφισματικού χαρακτήρα κατά την έννοια της παραγράφου 2 του άρθρου 48 του ΠΔ 26/2012 και της παραγράφου 12 της ΚΥΑ 10930/2015. Δεν είχαν ειδικότερα ούτε ως σκοπό αλλά ούτε και ως (δυνητικό) αποτέλεσμα τον επηρεασμό του εκλογικού σώματος για το ερώτημα του δημοψηφίσματος, αλλά συνιστούσαν επιτρεπτή εκδήλωση του δικαιώματος πληροφόρησης του κοινού για την τρέχουσα

πολιτική επικαιρότητα και για εκλογικά θέματα τεχνικού περιεχομένου. Επομένως, πρέπει η εγκαλούμενη εταιρεία να απαλλαγεί της σχετικής κατηγορίας.

Αντίθετα, η Ολομέλεια κρίνει ότι κατά τη μετάδοση της εκπομπής «ΤΩΡΑ Ο,ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ» της 4.7.2015, αποδείχθηκε η παράβαση της παραγράφου 2 του άρθρου 48 του Π.Δ. 26/2012 και της παραγράφου 12 της ΚΥΑ 10930/2015 που αποδίδεται στον τηλεοπτικό σταθμό, επειδή παρουσιάστηκαν μηνύματα και περιεχόμενο προδημοψηφισματικού χαρακτήρα, συγκεκριμένα κατά την ανάπτυξη συζήτησης μεταξύ της παρουσιάστριας της εκπομπής και των Μακρυγιάννη, δημοσιογράφου της εφημερίδας «ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ» και Χουδαλάκη, δημοσιογράφου του ραδιοφωνικού σταθμού «REAL FM», σχετικά με το δημοψήφισμα, την παραμονή διεξαγωγής του δημοψηφίσματος της 5.7.2015.

Κρίθηκε ότι η ελευθερία της έκφρασης των δημοσιογράφων κατά τη μετάδοση τηλεοπτικών εκπομπών υποχωρεί όταν αυτές προβάλλονται την παραμονή και την ημέρα διεξαγωγής εκλογών (βουλευτικών, ευρωεκλογών, δημοψηφισμάτων), όπως προβλέπει η εκλογική νομοθεσία, υπέρ της ελεύθερης διαμόρφωσης της πολιτικής γνώμης των τηλεθεατών – εκλογέων, ώστε να αποφεύγεται τυχόν επηρεασμός τους.

Περαιτέρω, με βάση τη βαρύτητα της παραβάσεως, το κοινώς γνωστό μερίδιο τηλεθέσεως του συγκεκριμένου τηλεοπτικού σταθμού και το γεγονός ότι η εγκαλούμενη υπήρξε πολλαπλώς υπότροπη (και) κατά το πρόσφατο παρελθόν για παραβάσεις της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας (όπως προκύπτει από τα τηρούμενα στο ΕΣΡ στοιχεία), κρίνεται ότι το επιβλητέο πρόστιμο είναι εκείνο των 15.000 ευρώ.

Μειοψήφησαν τα μέλη Ευαγγελία Μήτρου, Καλλιόπη Διαμαντάκου και Γεώργιος Σαρειδάκης, σύμφωνα με τους οποίους θα έπρεπε να επιβληθεί η διοικητική κύρωση της συστάσεως.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ ΤΟ ΕΣΡ

Απαλλάσσει την εγκαλούμενη της κατηγορίας της μετάδοσης εκπομπών προδημοψηφισματικού περιεχομένου για τη μετάδοση της εκπομπής «ΤΩΡΑ Ο,ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ» της 5.7.2015.

Δέχεται ότι η εγκαλουμένη τέλεσε - εκ προθέσεως - την παραβίαση της μετάδοσης - κατά την προβολή της εκπομπής «ΤΩΡΑ Ο,ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ» της 4.7.2015, παραμονή της ημέρας διεξαγωγής του δημοψηφίσματος της 5.7.2015 - εκπομπών και μηνυμάτων προδημοψηφισματικού περιεχομένου, κατά τα αναφερόμενα στο σκεπτικό.

Επιβάλλει στην εταιρεία με την επωνυμία ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ Α.Ε., ιδιοκτήτρια του τηλεοπτικού σταθμού EPSILON TV, τη διοικητική κύρωση του προστίμου των 15.000 ευρώ.

Κατά το άρθρο 4 παρ. 3 του Ν. 2328/1995, όπως έχει μετά την δια του άρθρου 23 παρ. 5 εδ. β' του Ν. 3166/2003 αντικατάστασή του, η παρούσα απόφαση κατά την προαναφερόμενη κύρωση, είναι εκτελεστή κατά:

1. Της εταιρείας ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ Α.Ε., που εδρεύει στο Μαρούσι Αττικής, στην οδό Στουντίου 10-12, με ΑΦΜ 094249653, Δ.Ο.Υ. ΦΑΕ Αθηνών.
2. Του Anseimo Zanzi του Mario, με Α.Φ.Μ. 165546649, Δ.Ο.Υ. Κατοίκων Εξωτερικού, ως νομίμου εκπροσώπου της εταιρείας έως τις 2.10.2017.
3. Του Δημαρέλη Δημήτριου του Χρήστου, με Α.Φ.Μ. 121909234, Δ.Ο.Υ. Θεσσαλονίκης, ως νομίμου εκπροσώπου της εταιρείας μετά την 2^α.10.2017.
4. Του Βρυώνη Φίλιππου του Αναστασίου, με ΑΦΜ 004545863, Δ.Ο.Υ. ΙΖ' Αθηνών, ως νομίμου εκπροσώπου της εταιρείας μετά την 2^α.10.2017.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε την 3^η Απριλίου 2017. Δημοσιεύτηκε κατά την 2^α Νοεμβρίου 2017.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Ε.Σ.Ρ.

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΤΡΟΜΑΝΟΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΜΑΡΑΖΙΔΟΥ